

Őszinteség – Barátság

Tanár / Diák segédlet

Bevezetés (1. dia)

Annak ellenére, hogy a barátság a leghétköznapibb kapcsolataink egyike, az utóbbi évtizedekben a hazai lélektani vizsgálatok / kutatások középpontjába került.

Így a mai alkalommal ez a kisé „elhanyagoltnak vélt” fogalom kerül a látószögünkbe!

Az ember ugyanis társas lény. A lelki egészség, kiegyensúlyozottság és pszichés komfortérzés szempontjából fontos szerepük van a társaknak. De az elveink alakulására, a feladatvégzés színvonalára, az önértékelésre ugyancsak hatással vannak a minket körülvevő emberek.

Na de, mi is a barátság?

Barátság fogalma (2. dia)

A barátság szabad elhatározással megvalósított személyes kapcsolat. Alapja a kölcsönös rokonszenv és az arra épült értékelő szeretet, amely legtöbbször a nézetek és az értékelés azonosságában is megnyilvánul.

Barátság, a házassághoz, hűséghez, őszinteséghez hasonlóan nem rendelkezik egzakt definícióval.

Számos meghatározás, hozzá kapcsolódó idézet „tenger” átböngészésével alkothatunk magunknak egyet.

Íme, az én meghatározásom!

(3. dia) Reggelente amikor felkelünk, első dolgaink között szerepel a fésülködés és a mosakodás. Mindeközben figyeljük magunkat a tükörben. Csak ritkán merül fel bennünk a kérdés, hogy amit látunk az valós-e? Tényleg ilyen vagyok?

Ha a tükör egy tárgyként funkcionál nem mutat többet külső tulajdonságainknál; de ha egy személy testesíti meg a „tükröt” a belső tulajdonságaink is testet ölthetnek és megismerhetjük magunkat kívülről belülről egyaránt.

A barátaink „tükrök”. A szemük tisztán lát bennünket kívülről és belülről – őszinte képet alkotva rólunk.

Barátaink véleménye olykor befolyásolhat bennünket. Hatással lehet ránk, de mi is hatással vagyunk barátainkra.

Íme, egy példa az ilyen típusú barátságra!

Gróf Széchenyi István és Bárá Wesselényi Miklós barátsága (4. dia)

(5. – 6. dia) A reformkor későbbi két nagy politikusának első találkozására 1820. augusztus 10-én, Debrecenben került sor, azonban ennek körülményeiről nem sokat tudunk. Széchenyi 1821 júliusában háromhetes szabadságot kapott azzal a céllal, hogy lovakat vásároljon ezrede számára Erdélyben. Útjának végén látogatta meg Wesselényi bárót Zsibón, és a beszélgetéseik

nyomán írta Naplójába híres sorait: *„Wesselényi Miklós közelebbi megismerésével igen sokat nyertem. Vele örökké szoros és felbonthatatlan barátságban fogok élni, érzem ezt.”*

Mindkettejük számára a legjobbkor jött a másik barátsága, hiszen egyaránt nehéz időszakot tudhattak maguk mögött.

Birtokának problémái, az éhínség, ménésének betegség általi megtizedelése súlyos anyagi problémát okozott Wesselényinek. A birtok gondjai felé fordulása miatt egyre magányosabbá vált. Emellett házassági terveit sem tudta valóra váltani. 1816 óta udvarolt Bethlen Ninának, az Alsó-Fejér megyei alispán lányának, azonban az apa megghiúsította a frigyet. A lesújtott báró ezért kerülte ismerőseit.

A zsibói egymásra találás előtti időszak Széchenyi számára is nehézségekkel teli volt. 1820 szeptemberében elhunyt sógornője, korábbi nagy szerelme, Caroline Mead. Néhány hónappal később, 1820 decemberében újabb tragédia történt: elhunyt édesapja, Széchenyi Ferenc gróf. (Édesapja halál kapcsán (nem ért haza időben, mert jégzajlás miatt a Pestet és

Budát összekötő idényleges hidat felvonták) fogalmazódik meg benne egy állandó híd felállításának terve.)

A céltalan, még a világban helyét kereső gróft hivatásában is kudarc érte. Hiába próbálta elérni őrnagyi kinevezését, próbálkozása nem járt sikerrel.

Ilyen körülmények között kezdődött el a reformkori politikai élet két kimagasló egyéniségének kapcsolata. Barátságuk mögött két jelentősen különböző jellemű, háttérű és gondolkodású embert fedezhetünk fel. Széchenyi hatalmas birtokkal rendelkezett, hosszas utazásokat engedhetett meg magának, míg ezzel ellentétben Wesselényi anyagi problémákkal küszködött. Az erdélyi bárói és a nyugat-magyarországi, szoros birodalmi kapcsolatokkal rendelkező grófi családi háttér is különbözött, de más volt a politikai kultúra is, amelybe beleszülettek: előbbi szorosabban kötődött a rendi ellenzékiességhez, utóbbi otthonosabban mozgott a bécsi kabinetpolitika belvilágában. Egyéniségük terén Wesselényi őszinte, kitartó jellemével állt szemben Széchenyi ingadozó hangulatvilága, zártsága, és gyakran iróniával teli stílusa.

Egymásra gyakorolt hatásuk

Széchenyi számára Wesselényi példaképet, követendő mintát jelentett. Az erdélyi főúr a maga realizmusával mutatta meg a grófnak a valóságot, így az elvont gondolatok közül sikerült barátját a realitáshoz közelítenie. A másik, amit Wesselényinek köszönhet: a hivatástudat. Széchenyi megismerkedésükkor még alig tudott valamit az országról és a magyar politikai életről. Wesselényi révén ismerte meg azt a magyar arisztokráciát, amely régre visszanyúló családi eredettel, politikai hagyományokkal rendelkezett, és amelynek nem kellett a bécsi előszobákban várakoznia és kérvényeznie egy előléptetésért, mert független volt mindentől és mindenkitől.

A Wesselényitől kapott értékeket Széchenyi a maga módján tudta viszonzni. A gróf megismertette barátját az európai irodalom kortárs szerzőivel, valamint a romantika irodalmával. Lord Byron Manfred című műve segítségével vezette be az angol nyelv rejtelmeibe és a romantikus irodalom értékrendszerébe Wesselényit. A báró megkedvelte az angol költő művészetét, kölcsönkérte barátjától Byron Cain című művét, amelynek elolvasására ugyan csak egy éjszakája volt, de a mű nagy hatást gyakorolt rá. Mint az erdélyi főúr később elismerte, a nyugat-európai irodalom alkotásai mellett sokat tanult barátjától az ipar, a gazdaság, és a modern lótenyésztés területén is.

Széchenyi barátja jellemfejlődésében is szerepet játszott, hiszen aktivitása és gyors életritmusa hatást gyakorolt a megfontoltabb, lassabb Wesselényire. De a legfontosabb, amit Wesselényi Széchenyinek köszönhetett, az maga az utazás volt, a közben megszerzett ismeretekkel és átélt élményekkel, valamint az, hogy barátja kimozdította a bárót az erdélyi környezetből, melynek hatásáról így ír Wesselényi a naplójában: „...*barátságunk lett okozója, hogy az életbe, világba kiléphettem, s nem kelle egész egzisztenciámat Erdélyben elvegetálnom.*”

Mindezen hatások mellett születtek meg közös terveik, amelyeknek egyes elemeit az utókor Széchenyinek tulajdonította. Ezen gondolatok azonban kettejük eszmecseréi és vitái során jöttek létre. Pesten járva Wesselényiben is megszületik az állandó híd gondolata, amely Pestet és Budát összekötné. Felsőbüki Nagy Pállal a magyar kultúra anyagi támogatásának körülményeiről és hiányosságairól cserélnek eszmét, és az ekkor még pesszimista Széchenyiben gyökeret ver a magyar nyelv fontosságának gondolata, amely később az Akadémia tervét fogja eredményezni. Széchenyi lótenyésztéssel kapcsolatos kezdeményezéseiben, így a Lótenyésztő Egyesületben Wesselényi is részt vett, és bár a létrehozott díjakhoz nem tudott pénzzel hozzájárulni, szakértelmével segítette a társaság munkáját.

Két különböző jellemű, eszmevilágú ember barátsága volt az övék. Kétségtelenül nagy hatással voltak egymásra, mindegyikük a maga meglévő ismereteiből adott át a másiknak.

Széchenyi megtanulta Wesselényitől a nemzeti eszme és a hagyományok fontosságát. Wesselényi pedig megismerkedett a liberalizmussal.

Politikai pályájuk kezdeti szakaszában közös úton haladtak: részt vettek a Kaszinó megalapításában és javasolták egy magyar színházét is. Az 1830-as évekre azonban a köz-, és a magánéletben is eltávolodtak egymástól, 1832-ben Wesselényi egyenesen komédiásnak hívta Széchenyit, akinek a saját nagysága a legfontosabb. Futólag továbbra is érintkeztek, de Széchenyi a végrendeletéből például végleg törölte Wesselényit.

Így ért véget Benedek Elek szavaival élve: „*két nagy, nemes, a haza sorsán töprenkedő lélek szent frigye*”.

(7. dia) A családtagjaink és közeli rokonaink után a barátaink töltenek be fontos szerepet életünkben, hétköznapijainkban. Alakítják jellemünket és vezetnek a sors által nekünk rendelt úton a kezünket fogva.

Neked mit jelent a barátság?

Én így tanítom ...

Készítette: Simonné Prezenszki Erzsébet levéltáros

Levéltár – pedagógiai digitális tananyag